

Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Yoğun Olduğu Okullarda Yaşanılan Eğitim Sorunları ve Çözüm Önerileri¹

Zeynep ELEMAN²

Öz

Günümüzde insanlık 2. Dünya savaşından sonraki en büyük göç dalgasıyla karşı karşıyadır. Dünyanın farklı kıtalarında değişik sebeplerle insanlar evlerinden ve yaşadıkları çevreden zorunlu olarak ayrılmakta ve göç etmektedir. Özellikle sivil hayatlarını bir bavula sığdırarak yeni yerlerde yeni hayatlar kurmaya çalışmaktadır. Son on yılda komşu ülkelerde gerçekleşen savaş ve şiddet olayları ülkemize kitlesel göçlerin olmasına sebep olmuştur. Göçler çok kısa bir zaman aralığında ve çok yoğun olarak gerçekleştiği için ülkemiz, hazırlık süreci yaşamadan mültecilerle ve sorunlarıyla baş başa kalmıştır. Süreç içerisinde ülkemizde misafir ettiğimiz göçmen sayısı giderek artmış ve son Afganistan olaylarından sonra yoğun bir şekilde Afgan göçmenler de diğer göçmen nüfusuna eklenmiştir. Göçmen sayısı hızla artarken bazı mahalle ve bölgeler tamamen göçmenlerden oluşmaya başlamıştır. Bu durum eğitim kurumlarını yeni ve çözülmeyi bekleyen eğitim problemleri ile tanıştırmıştır. Bu araştırma, özellikle öğrencilerin büyük bir kısmının göçmenlerden oluşan okullarda yaşanan eğitim sorunlarını ve bu sorunlara çözüm önerileri sunmak amacıyla yürütülmüştür. Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmış ve örneklemini ise Konya ili Meram ilçesinde yabancı uyruklu öğrenci sayısı yüksek olan bir ilkokulda öğrenim gören 20 öğrenci velisi oluşturmuştur. Araştırmada veri toplamak için görüşme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada, katılımcı ailelerin çoğunluğunda Türkçe bilen bir bireyin olması ve

Atif için: / Please Cite As:

Eleman, Z. (2024). Yabancı uyruklu öğrencilerin yoğun olduğu okullarda yaşanan eğitim sorunları ve çözüm önerileri. *Journal of Turkic Civilization Studies*, 5(2), 239-255.

Geliş Tarihi / Received Date: 05.11.2024

Kabul Tarihi / Accepted Date: 27.11.2024

¹ Bu çalışma, “Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Yoğun Olduğu Okullarda Yaşanılan Eğitim Sorunları ve Çözüm Önerileri” başlıklı bitirme tezi projesinden üretilmiştir.

² Okul Öncesi Öğretmeni, MEB Cumhuriyet İlkokulu, Konya. zceleman@gmail.com

çocukların ödevlerine yardım etmesi çocukların okulu sevmeleri ve topluma uyumunu da kolaylaştırdığı, okulun neredeyse tamamının göçmen çocuklardan olmasının çocukların Türk kültürüne ve toplumsal yaşama uyum sağlamasını geciktirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, ailelerde çocukların Türkçe öğrenebilmeleri için Türkçe yayın yapan TV kanallarını izlemeleri sağlamaları da çocukların Türkçe öğrenmelerine önem verdiklerini göstermektedir. Sonuçlar doğrultusunda, mülteci öğrencilere yönelik Türkçe-Arapça, görsel içeriği zengin ve günlük hayatta işlerine yarayabilecek etkinliklerle donatılmış ders kitapları basılması ve dağıtılması, öğrencilerin okula uyumlarını daha da kolaylaştıracağı düşüncesiyle mülteci ailelere yönelik Türkçe kursları ve kültürümüzü tanımalarına yönelik seminerler düzenlenmesi önerileri geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Göçmen, Savaş, Mülteci, Eğitim, Entegrasyon.

In Schools Where There Are Many Foreign Students Experienced Education Problems and Solution Suggestions

Abstract

Today, humanity is facing the largest wave of migration after World War II. In different continents of the world, for various reasons, people are forced to leave their homes and the environment they live in and migrate. Especially civilians are trying to build new lives in new places by fitting their lives into a suitcase. War and violence in neighboring countries in the last decade have caused mass migration to our country. Since migrations took place in a very short period of time and very intensively, our country was left alone with the refugees and their problems without going through a preparation process. During the process, the number of immigrants we hosted in our country has gradually increased, and after the recent events in Afghanistan, Afghan immigrants have been added to the other immigrant population. While the number of immigrants is increasing rapidly, some neighborhoods and regions have started to consist entirely of immigrants. This situation has introduced educational institutions to new and unsolved educational problems. This research was carried out to present the educational problems experienced especially in schools where the majority of students are immigrants and to offer solutions to these problems. Criterion sampling method, one of the purposeful sampling methods, was used in the research and the sample consisted of 20 parents of students studying in a primary school with a high number of foreign students in Meram district of Konya province. Interview method was used to collect data in the research. In the study, it was concluded that having an individual who speaks Turkish in the majority of participating families and helping children with their homework makes it easier for children to like school and adapt to society, and that the fact that the school is almost entirely composed of immigrant children delays children's adaptation to Turkish culture and social life. In addition, families ensure that their children watch TV channels broadcasting in Turkish so that they can learn Turkish, which shows that they attach importance to their children's learning Turkish. In line with the results, suggestions have been developed to print and distribute Turkish-Arabic textbooks for refugee students, rich in visual content and equipped with activities that will be useful in daily life, and to organize Turkish

Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Yoğun Olduğu Okullarda Yaşanılan Eğitim Sorunları ve Çözüm Önerileri

courses for refugee families and seminars to help them get to know our culture, with the idea that this will make it easier for students to adapt to school.

Key Words: Immigrant, War, Refugee, Education, Integration.

GİRİŞ

Göç olgusu insanlık tarihi kadar eskidir. Farklı yüzyıllarda farklı sebeplerden insanlar gerek kendi coğrafyaları içerisinde gerekse çok uzak coğrafyalara göç etmişlerdir. Günümüzde insanlık ikinci dünya savaşından sonraki en ciddi göç dalgası ile karşı karşıyadır. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) tarafından 2017 yılında açıklanan verilere göre; dünya genelinde baskı, zulüm ve şiddet nedeniyle zorla yerinden edilmiş kişi sayısı 65.6 milyondur. UNHCR verilerine göre; göçmenlerin sayısı son yirmi yıldaki hızıyla artmaya devam ederse, dünyadaki göçmenlerin sayısının 2050'de 405 milyona ulaşması beklenmektedir (UNHCR, 2017). Özellikle Anadolu gibi kıtaları birbirine bağlayan özelliğe sahip coğrafyalarda ise göç, daha çeşitli ve kapsamlı sebeplerle yaşanmıştır. Ülkemiz çok geniş bir göç yelpazesine ve tecrübesine sahiptir. Dönmez ve Karaca'nın (2015) da belirttiği gibi Anadolu tarih boyunca ticaret ve göç yollarına ev sahipliği yapmıştır. Türkiye Cumhuriyeti Devleti kurulduktan sonra imzalanan mübadele antlaşmaları ile birlikte 1923 ve 1924 yıllarında özellikle Balkanlardan Anadolu'ya Türk ve Müslüman halkın göçü başlamıştır. 1950 ve 1951 yıllarında Bulgaristan'dan ve 1954 sonrası da Yugoslavya'dan göçler yaşanmıştır. Yine 1991 yılında Körfez Savaşı sebebiyle Kuzey Irak'tan göçler yaşanmış ve 1999 yılında da Bosna Hersek'te başlayan soykırım sonucu ülkemize göçler olmuştur (Sarınay, 2011; Arslaner, 2017; Zorbay, 2017).

Ülkemize en son kitlesel göç dalgası 2011 yılında Suriye'de yaşanan savaş ve iç karışıklıklar sebebiyle olmuştur. Çok kısa sürede çok sayıda insan bir anda ülkemizin sınırlarına yığılmış ve bir insanlık dramı yaşanmıştır. İlk yıllarda yüz binlerle ifade edilen mülteciler çok kısa sürede milyonlarla ifade edilmeye başlanmıştır. İlk etapta ülkemizin sınır illerinde mülteci kampları oluşturularak insani ihtiyaçlar karşılanmaya çalışılmıştır. Esen'in (2020) belirttiği gibi, Türkiye geçmişten gelen büyük bir göç geleneğine sahip olmasına rağmen 2011 yılında gerçekleşen Suriye kitlesel göçü karşısında çok zor durumda kalmıştır. Bunun nedeni çok kısa sürede çok büyük kitleler halinde göç yaşanması ve göçün gittikçe de artması ve gelenlerin başka coğrafyaya geçmeden ülkemizde kalmasıdır.

Suriye savaşının başladığı ilk yıllarda Şerif'in (2020) ifade ettiği gibi kısa sürede çok yoğun bir şekilde Suriye'den kitlesel göçlerin gerçekleşmesi Türkiye'nin bütün özveri ve kaynak aktarımına rağmen ülkeyi hazırlıksız yakalamış ve ilk yıllarda karşılaşılan sorunlara çözüm bulma noktasında ciddi zorluklar yaşanmıştır. Bu zorluklardan bir tanesi de bu göçmenlerin hukuki

statülerinin belirlenmesidir. Uğurlu'nun (2018) ifade ettiği gibi ülkemizde misafir olarak değerlendirilen Suriyeli göçmenlere ülkelerindeki savaşın daha da şiddetlenmesi ve koşulların daha da ağırlaşması üzerine 'geçici koruma altındaki sığınmacılar' statüsü verilmiştir.

Ülkelerin, kendi vatandaşları gibi mülteci çocukları da var olan eğitim sisteminin içine yerleştirmesi gerekmektedir. Mülteci öğrencilerin de temel ihtiyaçları karşılanmalı ve onlar da yetenekleri doğrultusunda geleceğe hazırlanmalıdırlar (Roxas, 2010). Bu araştırma; özellikle kurumların tamamının göçmen öğrencilerden oluşması sonucu yaşanan eğitim, dil ve toplumsal uyum sorunları ele almak amacı ile yürütülmüştür. Göçmenlerin ülkemize geldiği ilk yıllarda temel ihtiyaçların karşılanmasına odaklanılsa da bu öğrencilerin yakın zamanda ülkelerine geri dönmeyeceği gerçeği onların eğitim ve entegrasyon sorunlarının acil çözülmesi gerektiği gerçeğini vurgulamaktadır. Araştırma sonucunda önerilen çözüm önerileri Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı eğitim kurumlarında bu sorunların giderilmesinde önemli katkı sağlayacaktır.

Entegrasyon sürecinin olumlu ve sağlıklı şekilde yürütülmesi hem göçmen çocuklar için hem de geldikleri ülkenin siyasi, ekonomik ve toplumsal iyiliği için çok önemlidir. Göçmenlerin zamanla büyük şehirlerde bir araya toplanarak oturmayı/yaşamayı tercih etmeleri o bölgelerdeki okullarda öğrenci yapısını değiştirmiştir. Tamamı göçmen öğrencilerden oluşan devlet okulları ve barındırdığı sorunlar eğitim sistemimiz, yerel yöneticilerimiz ve eğitimcilerimiz için yeni ve acil çözüm bekleyen problemler içermektedir. Bu nedenle, daha ileri düzey geniş ve derinlemesine çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Yabancı Uyruklu Öğrenci

Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile vatandaşlık bağı bulunmadan ülkemizde herhangi bir eğitim kademesinde eğitimine devam öğrencilerdir. 1951 Cenevre Sözleşmesi'ne göre mülteci şu şekilde tanımlanır: *"İrki, dini, tabiiyeti, belli bir gruba mensubiyeti veya siyasi düşünceleri yüzünden, zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korkan vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan ya da söz konusu korku nedeniyle yararlanmak istemeyen yahut tabiiyeti olmamakla birlikte bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen şahıslardır."* (Bozbeyoğlu, 2015; Erdil, 2020). İnsan Hakları Evrensel Bildirisi, sığınma hakkını şöyle tanımlar: "Herkesin zulüm karşısında başka ülkelere sığınmacı ve bu ülkelerce sığınmacı işlemi görme hakkı vardır" (madde 14/1). Bu kapsamda bazen ekonomik göçmenlere de sığınmacı denilmektedir. Toplu sığınmalar iç savaşlar, büyük afetler, yoğun baskılarda görülmektedir.

Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Yoğun Olduğu Okullarda Yaşanılan Eğitim Sorunları ve Çözüm Önerileri

Bireysel sığınmalar daha çok siyasi ve dini sebeplerle gerçekleşmektedir (Cebeci, 2015).

Toplumsal Entegrasyon

Sözlük anlamı olarak entegrasyon; birleşme, bütünleşme, uyumlaşma anlamlarına gelmektedir (Cebeci, 2015). Kültürel entegrasyon, hem göçmenlerin ve göçmen topluluklarının yerel değerlerle, kurallarla ve davranış modelleriyle ilişkisi ve uyumu, hem de ev sahibi toplumun göçmenlerin kültürel hayatlarının tezahürlerine yönelik oluşturduğu reaksiyonlarla alakalıdır (Martikainen ve Özmen, 2010). Tüm farklılıklara rağmen toplumun fertlerinin tamamı için geçerli olan ve herkesin eşit olduğu belirli esaslar üzerine anlaşmaları meselenin özüdür. Entegrasyon bitmiş bir durum olarak değil, herkesin eşit bir şekilde katılacakları bir süreç olarak algılanmalıdır.

Dil Öğreniminin Entegrasyon Sürecine Etkisi

Birlikte yaşanan toplumun dilinin öğrenilmesi sosyal ve kültürel entegrasyonun kapısını aralayan, bu manada uyum sürecinin zeminini oluşturan bir unsur olarak değerlendirilebilir. Bu manada Türkçe dilinin öğrenilmesi Suriyeli sığınmacıların toplumsal uyumlarının sağlanması açısından en temel hususlardan birisini oluşturmaktadır (Çetin, 2016). Farklı coğrafyalardan gelen insanların var oldukları ülkeyle bağ kurabilmesi ve aidiyet duygularını geliştirebilmesi için o ülkenin dilini öğrenmeleri vazgeçilmez bir husustur. Yoğun göç alan Avrupa ve Amerika ülkeleri bu sebepten ülkelerine gelen göçmenlere ulusal dilin öğrenilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu konuyla ilgili Avrupa ülkelerinde yaşayan farklı göçmen gruplarıyla gerçekleştirilen araştırmada göçmenlerin ulusal dili öğrenmesiyle bireylerin entegrasyonu arasında doğru orantı tespit edilmiştir (Çetin, 2016).

Göçmen Öğrenciler Açısından Eğitimle İlgili Yaşanan Problemler

Şeker ve Aslan (2015) konuyla ilgili yaptıkları araştırmada mülteci öğrencilerin sorunlarını değerlendirmiştir. Buna göre; mülteci ailelerin geldikleri ülkenin eğitim sistemini bilmediği ve süreci takip edemedikleri, kendilerinin de ülkeye yabancı olduğu için çocuğunun eğitimini destekleyememesinden kaynaklı problemler yaşadığı, mülteci çocukların geldikleri ülkenin dilini bilmemesi ya da yetersiz düzeyde olduğu, geldiği ülkede eğitim sistemine hiç dahil olmaması ya da eğitimlerinin çok eksik düzeyde olması, mülteci öğrencinin okul ortamı, diğer çocuklardan kabul görme, öğretmen ve idarecilerin tutum ve davranışlarından kaynaklı sorunların yaşandığını vurgulamaktadır. Konuyla ilgili ülkemizde yapılan araştırmalarda mülteci öğrencilerin diğer ülkelerde yaşanan problemlere benzer problemler

yaşadıkları görülmüştür (Aykırı, 2017; Barın, 2014; Gün, 2015; Hüseyin, 2020; Tunga, Engin ve Cagiltay, 2020).

YÖNTEM

Araştırmanın Amacı

Bu araştırma; Konya ili Meram ilçesinde bir ilkokulda öğrenim görmekte olan yabancı uyruklu öğrencilerin yoğun olduğu okullarda yaşanan eğitim sorunlarını belirlemeye yönelik, betimsel araştırma modelinde nitel bir çalışmadır.

Araştırma Grubu

Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu bağlamda ilkokul düzeyinde en çok yabancı uyruklu öğrenciye sahip olma durumu ölçüt olarak belirlenmiş ve Konya ilinde öğrenim gören yabancı uyruklu öğrenciler araştırmanın evrenini oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini ise Konya ili Meram ilçesinde yabancı uyruklu öğrenci sayısı yüksek olan bir ilkokulda öğrenim gören 20 öğrenci velisi oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Nitel durum çalışması desenine göre yürütülen bu çalışmada görüşme yöntemi kullanılmıştır. Görüşme, en az iki kişi arasında sözlü olarak sürdürülen bir iletişim sürecidir. Görüşme, araştırmada cevabı aranılan sorular çerçevesinde ilgili kişilerden veri toplama şeklinde ifade edilebilir (Büyüköztürk, 2012). Bu bağlamda araştırma için öğrencilerinin tamamına yakını yabancı uyruklu öğrencilerden oluşan bir okul belirlenmiştir. Görüşme yapmak için öğrenci velilerinden gönüllülük esas alınarak istekli ailelerle tercüman eşliğinde görüşme düzenlenmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin değerlendirilmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi; bir alanda ya da konuda birbirinden bağımsız olarak yürütülen nicel ya da nitel çalışmaların derinlemesine bir şekilde incelenmesi ve düzenlenmesinde uygulanan yöntemdir (Ültay, Akyurt ve Ültay, 2021). İçerik analizi yöntemi, özellikle sosyal bilimler alanı içinde eğitim bilimleri alanı çalışmalarında sıklıkla uygulanan bir veri analizi yöntemidir (Neuendorf, 2002; Ültay ve Ültay, 2014; Loomis, Davis, Cruden, Padilla ve Drazen, 2021).

Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Yoğun Olduğu Okullarda Yaşanılan Eğitim Sorunları ve Çözüm Önerileri

BULGULAR

Bu araştırma tamamı yabancı uyruklu öğrencilerden oluşan okullardaki öğrenci ailelerinin ulusal dil öğrenimi ve okula sosyal uyum noktasında görüşlerini öğrenmek, beklentilerini tespit etmek, eksiklikleri gidermek ve daha iyi eğitim verilebilmesi için önerilerde bulunmak amacı taşımaktadır.

Tablo 1. Demografik ve Mesleki Bilgiler

	n	%		n	%
Cinsiyet			İş Durumu		
Kadın	14	70.0	Çalışıyor	12	60.0
Erkek	6	30.0	Çalışmıyor	8	40.0
Yaş			Eğitim Durumu		
18-30	3	15.0	İlkokul	7	35.0
31-40	10	50.0	Ortaokul	6	30.0
41-50	5	25.0	Lise	5	25.0
> 51	2	10.0	Üniversite	2	10.0
Çocuk Sayısı			Gelir Durumu		
3 >	2	10.0	Asgari ücret altı	11	55.0
4-5	11	55.0	Asgari ücret	5	25.0
> 5	7	35.0	Asgari ücret üstü	4	20.0
TOPLAM	20	100.00	TOPLAM	20	100.00

Katılımcıların demografik bilgileri incelendiğinde; %70.0'inin kadın, %50.0'sinin 31-40 yaş aralığında ve %55.0'inin 4-5 çocuk sahibi olduğu belirlenmiştir. Mesleki durumları değerlendirildiğinde ise; %60.0'inin çalışmadığı, %35.0'inin ilkokul mezunu ve %55.0'inin asgari ücret altında gelire sahip olduğu tespit edilmiştir (Tablo 1).

Tablo 2. Göç ve Okul Bilgileri

	n	%
Türkiye'ye göç etmenizden nedeni nedir?		
Savaş ve şiddet sebebiyle ülkemden ayrılmak zorunda kaldım	17	85.0
Eğitim amacıyla bu ülkeye geldim.	1	5.0
Daha iyi yaşam koşulları için ülkemden ayrıldım.	2	10.0
Çocuğunuzun, tamamı göçmenlerden oluşan bir okula gelmesini özellikle mi tercih ettiniz?		
Evet	2	10.0
Hayır	6	30.0
Oturduğum mahalleden dolayı bu okula gelmek zorunda kaldı.	12	60.0
Çocuğunuz okula severek ve isteyerek geliyor mu?		
Evet	17	85.0
Hayır	3	15.0

Ailelere uygulanan görüşme formunda sorulara verilen cevaplar incelendiğinde; yuruğu ne olursa olsun ülkemize gelen göçmenlerinin %85.0'inin geliş sebebinin ülkelerindeki savaş ve şiddet olayları olduğu anlaşılmıştır. Yani öğrenciler ülkeye zorunlu göç eden ailelerin çocuklarından oluşmaktadır. Aileler, savaştan ve şiddet olaylarından dolayı ülkelerinde can

güvenliğinin olmadığını (K1, K3-K6, K13-K15), artık ülkelerinde eğitim imkânının da olmadığını (K1-K3, K8, K10, K15-K19), olan bölgelerde ise eğitimin kalitesinin düştüğünü (K2, K5-9, K20) bildirmektedir.

Katılımcıların %85.0'i çocuklarının okula seveerek ve isteyerek gittiklerini bildirmektedir. Çocukların okula uyum sağlamasında tercümanların önemli olduğunu (K3, K7, K12-K15), Türk öğretmenlerin çocuklarına yumuşak (K1, K9, K20) ve şefkatli (K6-K9, K11, K18-K20) yaklaştığını, bunun da çocukların okula uyumunda önem teşkil ettiğini vurgulamıştır. Buna rağmen, çocuğunun okula istemeyerek gittiğini bildiren veliler ise evde şiddetin devam ettiğini (K8, K11) ve savaşta yaşanan travmanın çocuğun psikolojisini olumsuz etkileyerek onu toplumdan kopardığını (K6, K17) bildirmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin Ödev Durumu ve Türkçe Öğrenmeleri

	n	%
Çocuğunuzun ödevlerine yardımcı olabiliyor musunuz?		
Ailede Türkçe bilen var ve ödevlere yardım ediyor.	12	60.0
Türkçe bilen kimse yok. Kendisi yapıyor.	5	25.0
Türkçe bilen tanıdıklarımızdan ödevler için yardım istiyoruz.	3	15.0
Çocuğunuz okula başlamadan Türkçe öğrenmesi için herhangi bir girişiminiz oldu mu?		
Çocuğumun okulda Türkçe öğreneceğini düşünerek kendi dilim dışında dil öğretmiyorum.	4	20.0
Türkçe konuşan arkadaşlar edinmesini sağlıyorum.	2	10.0
Sosyal medyada Türkçe eğitim içerikli dil yayını yapan kanalları takip ediyorum.	5	25.0
Türkçe yayın yapan çocuk TV kanallarını izlemesini sağlıyorum.	9	45.0

Katılımcıların %60.0'ünün ailesinde Türkçe bilen bireylerin olduğu ve ödevlerine yardım edildiği bildirilmiştir. Ayrıca, katılımcıların %45.0'ünün Türkçe yayın yapan çocuk TV kanallarını seyretmesini sağladıkları ifade edilmiştir. Katılımcıların çocuklarının Türkçe öğrenmelerini çok istedikleri (K2-K5, K7, K9-K12, K17-K20), artık Türkiye'de yaşamak istediklerinden çocuklarının hayat için Türkçe'nin gerekli olduğu (K2, K5, K9, K12-K16), ailelerin Türkçe öğrenmede zorlandıkları ve Türk halkı ile iletişimi çocukları aracılığı ile sağladıkları (K1-K6, K10, K13-K17) tespit edilmiştir.

Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Yoğun Olduğu Okullarda Yaşanılan Eğitim Sorunları ve Çözüm Önerileri

Tablo 4. Öğrenci İletişimi ve Veli Türkçe Öğrenimi

	n	%
Çocuğunuzun öğretmeni ile nasıl iletişim kuruyorsunuz?		
Türkçe bilen tanıdıklarından yardım alarak ya da tercüman desteği olarak	14	70.0
Google çevirici gibi dijital platformlardan yazışarak	6	30.0
Eğer Türkçe bilmiyorsanız öğrenmek için herhangi bir girişiminiz oldu mu?		
Türkçe kursuna gittim.	12	60.0
Türkçe kursuna gitmek istiyorum ancak fırsat bulamadım.	6	30.0
Savaş bitince ülkeme döneceğim için herhangi bir dil öğrenmeme gerek yoktur	2	10.0
Okulda velilere yönelik açılan Türkçe kursuna katıldınız mı ya da katılmayı düşünüyor musunuz?		
Evet	6	30.0
Hayır	9	45.0
Böyle bir kurs açıldığından haberim yoktu.	3	15.0
Kursa başvurduğum ancak kontenjan dolmuştu.	2	10.0

Katılımcıların %70.0'ini çocuğunun öğretmeni ile iletişimde tanıdıklarından (K1, K4-K6, K17) ve tercümanlarından (K2, K3, K7-K16, K18-K20) destek aldıkları belirlenmiştir. Buna rağmen katılımcıların “tercümanlar sürekli ana dillerini konuştukları için çocukların Türkçeyi öğrenme ihtiyaç duymadıkları” (K2) ve çocukların Türkçe öğrenme ihtiyacını olmadığını (K13-K16) düşündükleri belirlenmiştir.

Katılımcıların %60.0'ünün Türkçe kursuna gittikleri tespit edilmiştir. Katılımcıların Türkçe öğrenmeyi istedikleri (K3, K7, K11-15), ancak yaştan (K16, K20), evdeki işlerden ve çocuklardan (K4, K9, K10, K19) veya çalıştıkları için (K17, K18) öğrenemedikleri ya da kursa gidemedikleri anlaşılmıştır. Bu nedenle katılımcılardan sadece %30.0'unun okulda açılan Türkçe kursuna katılabildiği ya da katılmayı düşündükleri tespit edilmiştir.

Tablo 5. Okulda Göçmen Öğrenci Durumu ve Eğitime Yönelik Beklentiler

	n	%
Okulun tamamının göçmen öğrencilerden oluşmasının çocuğunuz açısından dezavantajları var mıdır, varsa nelerdir?		
Okulun neredeyse tamamı göçmenlerden oluştuğu için çocuğumun Türk kültürüne ve toplumsal yaşama uyum sağlaması gecikmektedir.	12	60.0
Okulun tamamının göçmenlerden oluşmasının çocuğum açısından dezavantajı yoktur. Kendi gibi göçmen çocukların olduğu okulda olmak çocuğuma kendini iyi hissettirmektedir.	8	40.0
Okulun tamamının göçmenlerden oluşması çocuğunuzun Türkçe öğrenmesini nasıl etkiliyor?		
Olumlu etkiliyor	6	30.0
Olumsuz etkiliyor	6	30.0
Bu konunun çocuğumun Türkçe öğrenmesiyle ilgisi yoktur	8	40.0
Çocuğunuzun eğitimine yönelik beklentileriniz nelerdir?		
Yaşadığımız topluma ayak uydurarak eğitilmiş, iş sahibi olmasını istiyorum	18	90.0
Var olan imkânlarım okula gitmesini gerektiriyor. Okula gittiği için uluslararası fondan maddi yardım alıyorum	2	10.0

Katılımcıların %60.0'nının okulun neredeyse tamamının göçmen öğrencilerden olmasının Türk kültürüne uyum ve toplumsal yaşam açısından olumsuz olduğunu düşündükleri belirlenmiştir.

Katılımcılar, bu durumun okulun bulunduğu mahalle/bölgenin neredeyse tamamının göçmenlerden oluşmasından kaynaklı olduğunu, ancak diğer mahalle ya da bölgelerin ekonomik olarak daha pahalı olması (K2-K5, K9, K13-17), toplumsal olarak kabul görmeme ihtimali (K1, K10, K11, K19) ve işyerine uzaklığı (K6, K8, K12, K20) nedeni ile bu mahalle ya da bölgeden başka bir yerde yaşamayı düşünemedikleri bildirilmiştir. Bu nedenle de çocukların Türkçe öğrenmelerini olumsuz etkilediği bildirilmiştir (%30.0).

Katılımcıların %90.0'ı çocukları için yaşadıkları Türk toplumuna ayak uydurabilmeleri ve eğitilmiş bir birey olarak iş sahibi olmalarını hedeflemektedir.

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Mülteci öğrenciler konusu Türkiye eğitim sisteminin bir gerçeği haline gelmiştir. Başlangıçta geçici olduğu düşünülen ancak uluslararası gelişmeler sonucunda henüz tam anlamıyla olmasa da kalıcı veya uzun süreli kalacakları aşikâr hale gelen göçmenlerin çocukları uzun yıllardır devlet okullarına kabul edilmektedir. Ancak okulların, öğretmenlerin, devletin ve özelde bakanlığın bu duruma hazırlıklı olmamasından dolayı bazı problemlerin yaşanması kaçınılmaz olmuştur. Bu durum çözümlenmesi gereken acil bir durum haline gelmiştir. Bu nedenle yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili eğitim sisteminde uzun vadeli planlar yapılması zorunluluk arz etmektedir. Bu araştırma, yabancı uyruklu öğrencilerin çoğunlukta olduğu okullarda yaşanan eğitim sorunlarını ele almak üzere yürütülmüştür.

Mülteci öğrencilerin yaşadığı dil probleminin öğretme sürecine de olumsuz etki ettiği görülmektedir. Öğretmenler dil engeli nedeniyle bu çocukların eğitim ihtiyaçlarını tespit etmekte zorlanmaktadırlar. Araştırmada katılımcıların çok çocuk sahibi oldukları ve gelir durumlarının asgari ücretin altında olduğu belirlenmiştir. Bu ekonomik durum, ailelerin çocuklarını zorunlu olarak mahalle ya da bölgelerinde bulunan devlet okullarına göndermeye yönlendirmektedir. Ayrıca, katılımcıların daha çok Türkiye'ye savaş ve şiddet sebebi ile gelmek zorunda kaldıkları belirlenmiştir. Bu durum, yaşanan savaş ve şiddet şartlarının çocuklarda travmaya neden olabileceğini de göstermektedir. Oysa, bu durumda olan çocuklara yönelik öncelikle okula sonrasında ise topluma uyumunu kolaylaştırabilecek rehabilite programlarına ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Tüm bu olumsuz bulgulara rağmen çocukların çoğunluğunun okula sevecek ve isteyerek gittikleri tespit edilmiştir. Bu durumda, çocukların okul aracılığı ile topluma ve ülkeye uyumu sağlaması gerekmektedir. Kultas (2017), çalışmasında

Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Yoğun Olduğu Okullarda Yaşanılan Eğitim Sorunları ve Çözüm Önerileri

Suriyeli öğrencilerin hazır bulunuşluklarının tespit edilememesini, öğretmenlerin önemli bir sorun olarak gördüklerini ifade etmiştir. Öğretmenler sınıf mevcutlarının fazla olması ve programı yetiştirme endişesi nedeniyle bu çocuklara özel zaman ayıramamaktadırlar. Erdem (2017) çalışmasında öğretmenlerin ders kitaplarının dışına çıkmadığını, mülteci çocuklara fazladan zaman ayırdıklarında ve tekrar yaptıklarında sınıf düzeninin bozulduğunu ifade ettikleri bulgusuna ulaşmışlardır.

Katılımcı ailelerin çoğunluğunda Türkçe bilen bir bireyin olması ve çocukların ödevlerine yardım etmesi çocukların okulu sevmeleri ve topluma uyumunu da kolaylaştırmaktadır. Ayrıca ailelerin, çocukların Türkçe öğrenebilmeleri için Türkçe yayın yapan TV kanallarını izletmesi de çocukların Türkçe öğrenmelerine önem verdiklerini göstermektedir. Ancak, okullarda görevli tercümanlar öğretmenlerin çocuklar ile olan iletişimini kolaylaştırmakta ve sorunların çözümünde hız kazandırsa da çocukların Türkçe öğrenebilmelerine ket vurabilmektedir. Çocuklar her ne kadar Türkçe öğrenmek için istekli olsalar da sorunlarını tercümanlar ile çözebilenlerin Türkçe öğrenebilmelerine ket vurabilmektedir. Aileler her ne kadar Türkçe öğrenmek isteseler de ekonomik koşullar okulların açtıkları ücretsiz kurslara dahi gidebilmelerini engellemektedir.

Aileler okulun neredeyse tamamının göçmen çocuklardan olmasının çocukların Türk kültürüne ve toplumsal yaşama uyum sağlamasını geciktirdiğini vurgulanmaktadır. Bu durum çocukların Türkçe öğrenmelerini olumsuz etkileyebilmektedir. Aileler ise çocuklarının topluma ayak uydurmalarını, eğitimi olup iş sahibi olmalarını istemektedir. Okullar, çocukların sosyalleştiği, fiziksel, bilişsel ve sosyal süreçlerinin geliştiği, sosyal kuralların öğrenildiği, özellikle mülteci çocukların topluma dâhil olma fırsatını edindiği en önemli kurumlardır (Boyden, 2009; Frater-Mathieson, 2004; Holloway & Valentine, 2000; Sabah, 2007).

Öğrencinin kendini okul toplumunun bir parçası olarak görmesinde okulda yaşadığı deneyimler önemli yer tutar. Bu nedenle de okul ve çevresi olumsuz özelliklere sahip ise mülteci öğrencide yabancılaşma duygusu ortaya çıkmakta ve tüm gelişim yönlerini olumsuz etkileyerek onu okuldan uzaklaştırmaktadır (Oikonomidou, 2010; Phan, 2003). Araştırmadan elde edilen bilgiler ışığında, mülteci çocukların eğitiminde en önemli problem ulusal dili öğrenememiş olmalarıdır. Bu öğrenciler konuşma, okuduğunu anlama ve dinleme anlama becerisi gibi temel dil becerilerinin yetersiz olması sebebiyle programı takip etmede zorluk yaşamaktadırlar. Türkiye'deki mülteci çocuklarla ilgili yapılan çalışmalar bu bulguyu destekler niteliktedir. Çalışmalarda mülteci çocuklar için en temel problemin dil olduğu ve dil problemi nedeniyle kendini ifade etmede, okuma yazma, okuduğunu anlama

ve öğretmeni anlamada zorluk çektikleri sonucuna ulaşmıştır (Tamer, 2017; Erdem, 2017; Gazeller, 2014; Akalın, 2016). Tüm bu sonuçlar kapsamında şu öneriler geliştirilebilir;

- Mülteci öğrencilere yönelik Türkçe-Arapça, görsel içeriği zengin ve günlük hayatta işlerine yarayabilecek etkinliklerle donatılmış ders kitapları basılmalı ve dağıtılmalıdır. Öğrencilerin genellikle ders kitaplarındaki etkinlikleri yapmada zorlandıkları, ailelerinin de Türkçe bilmemelerinden dolayı evde yardımcı olamadıkları bildirilmiştir. Türkçe-Arapça içerikli kitapların basılması halinde ailelerin de evde çocuklarına yardımcı olurken Türkçe öğrenmeleri kolaylaşacaktır. Dil bilgisi içerikli kitaplar yerine öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verebilecek karşılıklı diyaloglardan oluşan kitapların basılması etkili olabilir.

- Mülteci ailelerin Türkçe bilmemeleri, bu nedenle Türklerle iletişim kuramaları onların kendi içlerinde yaşamalarına sebep olmaktadır. Bu sebeple öğrencilerin okula uyumlarını daha da kolaylaştıracağı düşüncesiyle mülteci ailelere yönelik Türkçe kursları ve kültürümüzü tanımlarına yönelik seminerler düzenlenebilir.

- Mülteci öğrencilerin ilk etapta okullara kabul şekli de problemler içermektedir. Ülkeye yeni gelmiş on yaşında bir çocuk yaşına uygun bir sınıfa hemen yerleştirilmektedir. Dil yeterliliği ve ülkesinde aldığı eğitimin içeriği hiç değerlendirilmeden denklik verilmektedir. Bu durum öğretmenler için birçok eğitimsel problemi de beraberinde getiriyor. 4. sınıfa yeni gelmiş, Türkçe ve okuma yazma bilmeyen öğrencilerin varlığı öğretmenleri de yıpratmaktadır. Ayrıca öğrenci açısından da ciddi akademik başarısızlıkla sonuçlanmaktadır.

- Mülteci öğrenciler Türk okullarındaki sınıflara alınmadan önce seviye tespit sınavına tabi tutulmalıdır. Bu öğrencilerin akademik açıdan hazır bulunuşluk seviyelerinin düşük olması sınıf öğretmenleri açısından sorun teşkil etmektedir.

- Bu yöndeki akademik çalışmalar örneklem grubu genişletilerek ve konu derinleştirilerek devam etmelidir. Akademik çalışmaların sonuçları MEB ilgili birimlerine sunularak bakanlık boyutunda tedbirler alınması sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Arıca, O. T. (1999). *Grupla psikolojik danışma yoluyla benlik saygısı ve mesleki benlik saygısının geliştirilmesi* (Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Akalın, A.T. (2016). *Türkiye'ye gelen Suriyeli göçmen çocukların eğitim sorunları*. (Doktora Tezi), İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Yoğun Olduğu Okullarda Yaşanılan Eğitim Sorunları ve Çözüm Önerileri

- Arslaner, Ö. S. (2017). Zorunlu Türk-Yunan nüfus mübadelesinin etkileri üzerine bir değerlendirme. *Iğdır University Journal of Faculty of Economics and Administrative Sciences*, (2), 21-36.
- Aykırı, K. (2017). Sınıf öğretmenlerinin sınıflarındaki Suriyeli öğrencilerin eğitim durumlarına ilişkin görüşleri. *Turkish Journal of Primary Education*, 2(1), 44-56.
- Barın, M. (2013). Yabancı dil öğretiminde dinleme becerisinin önemi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (28-29), 17-22.
- Boyden, J. (2009). What place the politics of compassion in education surrounding non-citizen children?. *Educational Review*, 61(3), 265-276.
- Bozbeyoğlu, E. (2015). Mülteciler ve insan hakları. *Moment Dergi*, 2(1), 60-80.
- Büyüköztürk, Ş., Akgün, Ö.E., Demirel, F., Karadeniz, Ş., & Çakmak, E.K. (2015). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem Yayınları.
- Cebeci, M. (2015). Sosyolojik açıdan göç ve göçmenlerin sosyal kültürel entegrasyonları: Kavramsal bir çalışma. *Disiplinler Arası Göç ve Göç Politikaları Sempozyumu*, Canatan K. vd.(Ed.), İstanbul: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Yayınları.
- Çetin, İ. (2016). Türkiye’de Suriyeli sığınmacıların sosyal ve kültürel entegrasyonu. *Sosyoloji Dergisi*, (34), 197-222.
- Erdil, B. (2020). Göç ve mülteci hareketlerinin Türkiye’nin göç politikalarına etkileri. *Bilge Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(2), 71-86.
- Erdem, C. (2017). Sınıfında mülteci öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin yaşadıkları öğretimsel sorunlar ve çözüme dair önerileri. *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 26-42.
- Esen, S. (2020). Suriyeli çocukların Türk eğitim sistemine entegrasyonu (uyumu) ve yaşanan sorunlar (Konya ili örneği). (Yüksek Lisans Tezi), Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Frater-Mathieson, K. (2004) Refugee trauma, loss and grief, in: R. H. and D. Moore (Eds.) *Educational Interventions for Refugee Children* (pp. 12–31). London: Routledge Falmer.
- Gazeller, P. (2014). Göçe bağlı olarak ilk ve ortaokullarda yaşanan sorunlara ilişkin yönetici görüşleri (Karabağlar örneği). (Yüksek Lisans Tezi), Okan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gün, M. (2015). Yabancılarla Türkçe öğretimi veren öğretim elemanlarının Adıyaman ili çadır kent bölgesinde Türkçe öğrenen Suriyeli mültecilere Türk kültürü aktarımına ilişkin görüşleri. *Cappadocia Journal of History and Social Sciences*, 5, 119-138.
- Holloway, S.L., & Valentine, G. (2000). Spatiality and the new social studies of childhood. *Sociology*, 34(4), 763-783.
- Hüseyin, E. (2020). PICTES projesinde görev alan Türkçe öğreticilerin görüşlerine göre uyum sınıflarındaki öğrencilere Türkçe Öğretiminin incelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi), Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Kultas, E.(2017). Türkiye’de bulunan eğitim çağındaki Suriyeli mültecilerin eğitimi sorunu (Van ili örneği). (Yüksek Lisans Tezi), Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- Loomis, A., Davis, A., Cruden, G., Padilla, C., & Drazen, Y. (2021). Early childhood suspension and expulsion: A content analysis of state legislation. *Early Childhood Education Journal*. <https://doi.org/10.1007/s10643-021-01159-4>.

- Martikainen, T., & Özmen, N. (2010). Din, göçmenler ve entegrasyon. *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (38), 263-276.
- Neuendorf, K. A. (2002). *The content analysis guidebook*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Oikonomidou, E. (2010). Zooming into the school narratives of refugee students. *Multicultural Perspective*, 12(2), 74-80.
- Phan, T. (2003). Life in school: Narratives of resiliency among Vietnamese-Canadian youths. *Adolescence*, 38(151), 555-566.
- Roxas, K. (2010). Who really wants “the tired, the poor, and the huddled masses” anyway? Teachers’ use of cultural scripts with refugee students in public schools. *Multicultural Perspectives*, 12(2), 65-73.
- Sabah, C. (2007). Social adjustment and idealized identity of refugee adolescents. *International Journal of The Humanities*, 4(7), 117-124.
- Sarıncay, Y. (2011). Cumhuriyet döneminde Balkan ülkelerinden Ankara’ya yapılan göçler (1923-1990). *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 27(80), 351-388.
- Şeker, B.D., & Aslan, Z. (2015). Eğitim sürecinde mülteci çocuklar: Sosyal psikolojik bir değerlendirme. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 8(1), 86-105.
- Şerif, İ. (2020). *Türkiye’deki Suriyeli çocuklara yönelik eğitim politikasının etkisi: Batman örneği*. (Yüksek Lisans Tezi), Batman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Batman.
- Tamer, M. G. (2017). Geçici koruma kapsamındaki Suriyeli çocukların Trabzon devlet okullarındaki durumu. *Göç Dergisi*, 4(2), 119-152.
- Tunga, Y., Engin, G., & Çağiltay, K. (2020). Türkiye’deki Suriyeli çocukların eğitiminde karşılaşılan sorunlar üzerine bir alanyazın taraması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 317-333.
- UNHCR (2017). United Nations Refugee Agency, 2017 Dünya Mülteciler Günü Açıklaması, Erişim Tarihi: 25.03.2019, Erişim Adresi: <https://www.unhcr.org/tr/15539-birles%CC%A7mis%CC%A7-milletler-mu%CC%88lteciler-yu%CC%88ksek-komiseri-filippo-grandinin-2017-du%CC%88nya-mu%CC%88lteciler-gu%CC%88nu%CC%88-ac%CC%A7iklamasi.html>
- Uğurlu, Z. (2018). Suriyeli sığınmacı öğrencilerin okula uyum sorunlarının çözülmesi ve desteklenmesinde öğretmen etkisi. *Zorunlu göçler ve doğurduğu sosyal travmalar*. Ankara: HEGEM Yayınları.
- Ültay, E., & Ültay, N. (2014). Context-based physics studies: A thematic review of the literature. *Hacettepe University Journal of Education*, 29(3), 197-219.
- Ültay, E., Akyurt, H., & Ültay, N. (2021). Sosyal bilimlerde betimsel içerik analizi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (10), 188-201.
- Zorbay, T. (2017). 1950’ler Türk dış politikasında göç meselesi Yugoslavya’dan Türkiye’ye serbest göç ve Köprülü/Titoveles ilçesi örneği. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 318-335.

Etik Beyan

“Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Yoğun Olduğu Okullarda Yaşanılan Eğitim Sorunları ve Çözüm Önerileri” başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel kurallara, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde

herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

Çatışma Beyanı

Herhangi bir çatışma durumu söz konusu değildir.

EXTENDED ABSTRACT

Countries must integrate refugee children into their existing education systems, just as they do with their own citizens. The basic needs of refugee students should also be met, and they should be prepared for the future according to their abilities (Roxas, 2010). This study will particularly focus on the educational, linguistic, and social adaptation issues experienced in institutions that are composed entirely of migrant students. While the initial focus during the early years of migration to our country was on meeting basic needs, the reality that these students are unlikely to return to their home countries in the near future highlights the urgent need to address their education and integration challenges.

This research is a qualitative study using a descriptive research model, aimed at identifying the educational problems experienced in schools with a high concentration of foreign national students. The study focuses on foreign national students attending a primary school in the Meram district of Konya. In the study, the criterion sampling method, one of the purposive sampling techniques, was used. In this context, having the highest number of foreign national students at the primary school level was selected as the criterion, and foreign national students studying in Konya province constitute the population of the study

In this research, a qualitative case study design was used, and the interview method was employed. An interview is a communication process conducted verbally between at least two people. It can be described as a method of data collection from relevant individuals based on the questions that are sought to be answered in the research (Büyüköztürk, 2012). In this context, a school was selected where almost all of the students are foreign nationals. To conduct interviews, the parents of the students were approached on a voluntary basis, and meetings were arranged with willing families, accompanied by an interpreter. In the analysis of the data obtained in the study, the content analysis method was used.

When the demographic information of the participants was examined, it was found that 70.0% were women, 50.0% were between the ages of 31-40, and 55.0% had 4-5 children. In terms of occupational status, 60.0% were not employed, 35.0% were elementary school graduates, and 55.0% had an

income below the minimum wage. When the responses to the interview form administered to the families were examined, it was found that 85.0% of the migrants, regardless of their nationality, came to our country due to war and violence in their home countries. In other words, the students are the children of families who migrated to the country forcibly. The families reported that they had no personal safety in their home countries due to the war and violent events (K1, K3-K6, K13-K15), that educational opportunities were no longer available in their countries (K1-K3, K8, K10, K15-K19), and in the areas where education was still possible, the quality of education had declined (K2, K5-9, K20).

85.0% of the participants reported that their children go to school willingly and with enthusiasm. The families emphasized that interpreters play an important role in helping their children adapt to school (K3, K7, K12-K15), and they noted that Turkish teachers approach their children with gentleness (K1, K9, K20) and affection (K6-K9, K11, K18-K20), which is crucial for their children's adaptation to school. However, parents who reported that their child did not want to go to school indicated that domestic violence continued at home (K8, K11), and that the trauma caused by the war had a negative impact on their child's psychology, leading to social withdrawal (K6, K17).

It is evident that the language problems experienced by refugee students negatively affect the teaching process. Teachers face difficulties in identifying the educational needs of these children due to the language barrier. The study found that the participants had many children and their income was below the minimum wage. This economic situation leads families to send their children to state schools in their neighborhoods or local areas, out of necessity. Additionally, it was determined that the majority of the participants were forced to come to Turkey due to war and violence. This situation suggests that the war and violence experienced may have caused trauma in the children. Therefore, there is a clear need for rehabilitation programs aimed at facilitating the adaptation of these children, first to school and then to society.

Despite all these negative findings, it was determined that the majority of the children attended school willingly and with enthusiasm. In this context, it is important to ensure that the children's adaptation to both society and the country is facilitated through school. In his study, Kultas (2017) mentioned that teachers consider the inability to assess Syrian students' readiness as a significant issue. Teachers are unable to dedicate special time to these children due to overcrowded classrooms and concerns about completing the curriculum. Similarly, in Erdem's (2017) study, it was found that teachers do not

Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Yoğun Olduğu Okullarda Yaşanılan Eğitim Sorunları ve Çözüm Önerileri

deviate from the textbooks, and when they spend extra time with refugee children or do repetition activities, the classroom order is disrupted.

The experiences a student has at school play a significant role in how they perceive themselves as part of the school community. Therefore, if the school and its environment have negative characteristics, a sense of alienation may arise in the refugee student, which negatively affects all aspects of their development and distances them from school (Oikonomidou, 2010; Phan, 2003). Based on the information gathered from this research, the most significant issue in the education of refugee children is their inability to learn the national language. Due to the lack of essential language skills such as speaking, reading comprehension, and listening comprehension, these students face difficulties in following the curriculum.

Based on all these findings, the following recommendations can be developed:

- **Textbooks in Turkish and Arabic with Rich Visual Content and Practical Activities:** Textbooks should be published and distributed for refugee students, featuring Turkish-Arabic content and rich visual elements, along with activities that can be useful in their daily lives.

- **Turkish Language Courses and Cultural Seminars for Refugee Families:** The inability of refugee families to speak Turkish and their resulting failure to communicate with local Turks causes them to live in isolation within their own communities.

- **Admission Process and Age Appropriateness:** The initial admission of refugee students to schools is problematic. A 10-year-old child who has just arrived in the country is immediately placed in an age-appropriate class, with no assessment of their language proficiency or the content of their previous education.

- **Placement of Refugee Students Based on Proficiency:** Refugee students should be subject to a proficiency test before being placed in Turkish school classes

- **Expansion and Deepening of Academic Studies:** Academic studies on this topic should continue by expanding the sample group and deepening the subject matter.